

ACC. N:R M 6280-1-6

Landskap: Småland

Upptecknat av: Jenny Danielsson

Härad: Kinnared

Adress: Snutsagård, Jät

Socken: Kalvsrik

Berättat av: Se gamla

Uppteckningsår: 1940

Född år i Jäts socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar på frågelistan H. G. 20,
Gregoriusdagen

Innehåll:

Gregoriusdagen.

Vårfundagen.

Prinsan barfota.

Frans "bär ljus i säng"

Gudsaker till barnen

Tydr för ärring och vadebete

Perpetua

Bröttningslek

Skriv endast på denna sida!

M 6280:1

ACC. N:R.

M 6280:1

Landskap: Småland

Upptecknat av: Jenny Samuelson

Härad: Kinnared

Adress: Krutsgård gård

Socken: Kålsvik

Berättat av: Eva Sofia Karlsson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1841 i Jäts socken

Som jag förut har talat om är jag född på ön
Bläcklinge i Kålsviks socken den 31-1-1840. Där
bodde min faster en vidskeplig kvinna, det hade
hon lärt av sina föräldrar som var lika vid-
skepliga di var födda i Ajaby och Bergunda år 1811
och 1818. Det mesta di talade om så var det vid-
skeplse och gammalt som hänt, så det lärde jag
mig före kattekeren.

I Gregoriusdagen höjde jag dem aldrig tala
om, men di sade att den gamla värpudagen
firades för i tiden den 13 mars och på den
tiden skulle alla som häfte gårdar tillträda
den 14 mars, och det fins många som sätter
sig efter det än i dag, och en del den 25 mars
ferts

Skriv endast på denna sida!

2

ACC. N:R. M6280-2Landskap: SmålandUpptecknat av: Jenny DanielssonHärad: TrinnervadAdress: Trutsagård JätSocken: TralpsvikBerättat av: Eva Sofia DanielssonUppteckningsår: 1940Född år 1871 i Jäts sockenLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2 Fastlagsafton dagen före fastlagsöndag gick alltid fasten ut i skogen och bröt tunga ljörer som hon satte i vattnen så de blev gröna. De risen blev gröna till påsk dem skulle hon ha att fiska oss alla med långfredagsmorgon, sen gömde hon dem tills den första fören öynades på åkern när vårarbetet började då gick hon och satte dem överallt kring åkarna, därför att inte skörden skulle bli förgjord, och inte häarna äta nya skörden.

3 När fredagsafton skulle allting göras i ordning tidigt på dagen, ingen kringgärning fick utövas den dagen såsom spinna, nysta o.s.v. Alla barn och de unga skulle ut och springa forts

Springa barn-
foto.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 146280:3

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Sanissson
 Härad: Trinnevald Adress: Truttsågård Jät
 Socken: Jät Berättat av: de gamla
 Uppteckningsår: 1940 Född år: i Jäts socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

barfota 3 gånger runt om stugan 3 gånger runt
 om ladvärdens och 3 gånger runt om 3 gödrek-
 högar "mat sols" rätt och inte avigt, sen skulle
 di skynda sig in och lägga sig, den kvällen
 skulle di alla lägga sig i dagsljus, därför
 att di skulle bli "kollrojje" (Pårdiga till att
 lägga sig om kvällerna hela året), det sades
 också att den som sirt kom i säng blev "lapp-
 kung" "lustarste". Det sades också att di skulle
 springa fort för di skulle resta lappors lös
 av sig, ty på den tiden var det gott om den
 varan. Varför di skulle springa barfota var
 det, att di under året ej skulle stöta eller
 slå spänder fötterna när di gick barfota. Fort

Skriv endast på denna sida!

4

ACC. N:R. M6280-4

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Jennilman
 Härad: Kinnevald Adress: Knutsgårds gård
 Socken: Jät Berättat av: De gamla
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i Jäts socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det sadles också att Vårfrudagskvällen här brukar
 lysa i säng. När barnen vaknade Vårfrudags-
 morgon så skulle det finnas någon godsak un-
 der huvudgärdens om inte något annat så någ-
 ra sockerbiter. På vårfrudagen togs tyder för
 äring och väderlek. Det sadles om hönan ej
 får tabdräp Syndelsmässan, får oxen ej
 vatten Vårfrudagsafton. Om Vårfrudag är klar
 så dar ett gott år. Vårfrudagen kallades också
 för "väppdagen" ty den dagen skulle de äta
 många väpflor. I mars månad togs många
 tyder om äring och väderlek. för den 4 mars
 fins det en Smålandets minnesvers som så
 Om Terpetua sig visar grön, blir vären full

5

ACC. N:R. M 6280.5

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Sanielsen
 Härad: Trimevald Adress: Trimevald gård
 Socken: Gård Berättat av: de gamla
 Uppteckningsår: 1940 Född år: i Gårds socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tidig och den blir skön. Om Perpetua
 har snö i håren, så dögjer det mycket länge
 med våren. Och om Perpetua har is på sjö
 så kommer säkert april med snö.

Gregorius den 13 mars ansågs för att väcka vyer
 jorden ur sin vinterdvale, det sades att
 Gregorius 10 är bättre än 15 skindlar nö.

Den 21 mars värjämningdagen, natt och dag li-
 ka långa, är den våt så blir våren våt
 är den torr blir våren torr. Är det nordan
 vind Vårpu dag blir fiskeleken föga, ty som
 gäddleken är ställer sig all annan fiskelek.
 Fryser det på den natten så fryser det i fy-
 ratis veckor efter. På Vårpu dagen forts

Skriv endast på denna sida!

6

ACC. N:R. 146280:6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Danielsson
 Härad: Trinnevald Adress: Knutsågård Gät
 Socken: Gät Berättat av: de gamla
 Uppteckningsår: 1940 Född år i Gäts socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Började den manliga ungdomen sina
bröttningslekar, det sades att de skulle pro-
va sin styrka, vilken som blivit starkast
under vintern. De gamla säger att varga-
skallen började innan de släppte ut får
och få på bete. Här i Gäts by har funnits
både varggarn och vargsjutt men blev
förstörda vid en eldsvåda 1927, hur
de sen skyddade sig mot vargen har jag ej
hört. Den första fisken fiskades på den
första metardagen "helgatorsdag" Kristi-
hemnadsfärsdag.

Gät i Januari 1940

Jenny Danielsson

Skriv endast på denna sida!